

Miljørapport

Miljøvurdering af forslag til Tillæg nr. 6 til
Kommuneplan 2021-2033 for Ikast-Brande Kommune

Retningslinjer for opstilling af store solcelleanlæg i det
åbne land

Miljørapport

Miljøvurdering af Forslag til Tillæg nr. 6 til Kommuneplan 2021-2033 for Ikast-Brande
Kommune
Retningslinjer for opstilling af store solcelleanlæg i det åbne land

Udarbejdet af:

Planplus

Udarbejdet for:

Ikast-Brande Kommune

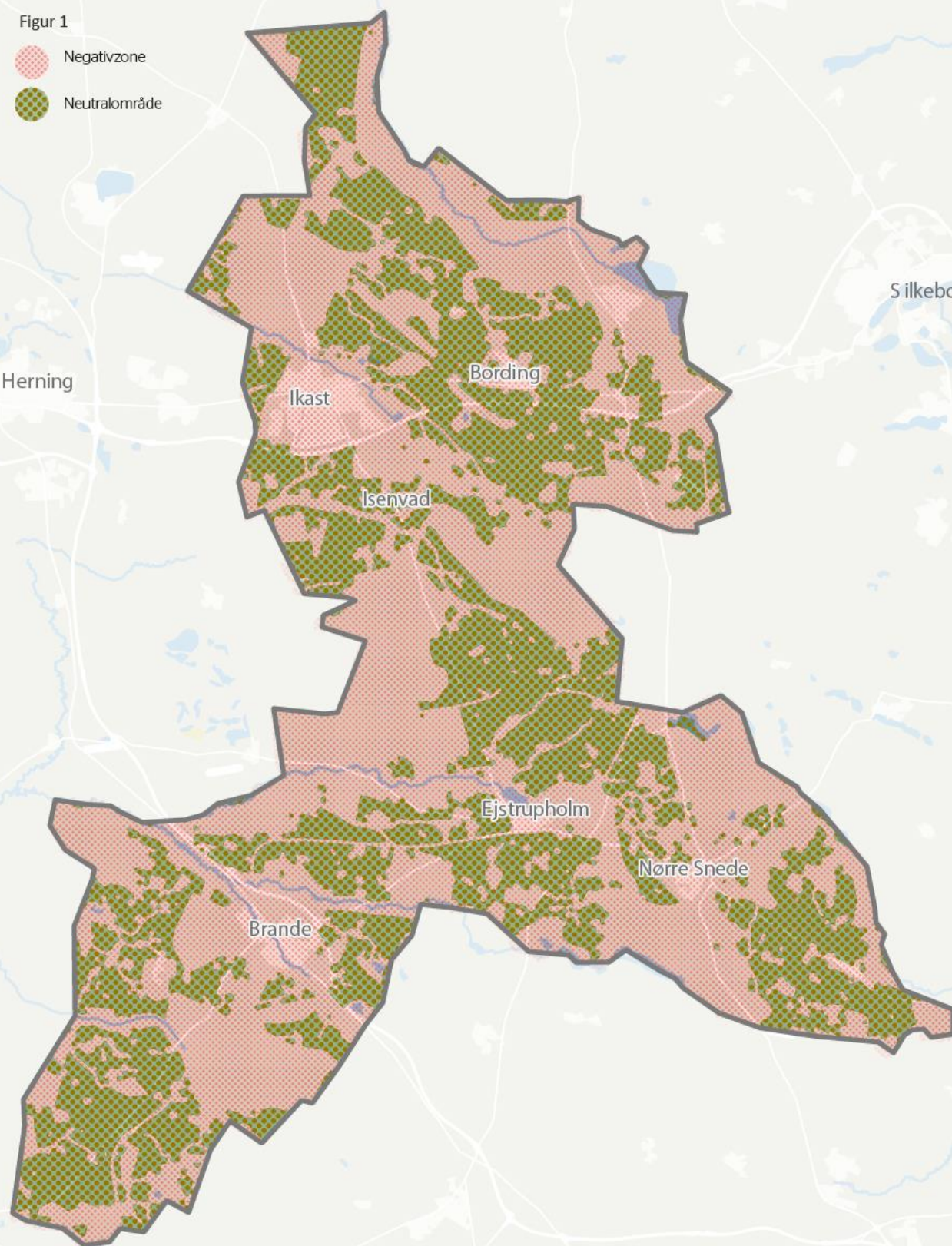
Dato: april 2022

Indhold

1	Indledning	4
1.1	Miljørapportens indhold.....	5
1.2	Alternativer, herunder O-alternativet.....	8
1.3	Metode.....	9
2	Ikke teknisk resume	11
2.1	Forslag til kommuneplantillæg	11
2.2	Vurdering af miljøpåvirkningerne	11
2.3	O-alternativet.....	16
2.4	Afværgeforanstaltninger	16
2.5	Overvågning	16
3	Miljøvurdering.....	18
3.1	Landskabets karakter og værdi	18
3.2	Naturområder – herunder potentiel natur.....	21
3.3	Spredningsveje – herunder potentielle spredningsveje.....	27
3.4	Rekreative værdier	29
3.5	Lavbundede arealer, vådområder og oversvømmelser	31
3.6	Råstofområder	34
3.7	Grundvand	37
3.8	Afværgeforanstaltninger	41
3.9	Overvågning	41
3.10	Referencer.....	41

Figur 1

- Negativzone
- Neutralområde

1 Indledning

Ikast-Brande Kommune har udarbejdet forslag til kommuneplantillæg nr. 6 for planlægning for solcelleanlæg i det åbne land i kommunen.

Kommuneplantillægget indeholder retningslinjer for store solcelleanlæg i det åbne land.

Retningslinjerne udgør grundlaget for alle fremtidige planer om store solcelleanlæg i det åbne land i Ikast-Brande Kommune. De er derfor forholdsvis generelle. Følgende arealer er ikke inkluderet i neutralområderne, og udgør dermed negativzonen, se figur 1:

- §3 områder
- Fredskov
- Sø- og åbeskyttelseslinjen
- Fortidsmindebeskyttelseslinjen
- Natura 2000 områder
- Fredede områder
- Bevaringsværdigt landskab
- Større sammenhængende landskaber
- Bevaringsværdige kulturmiljøer
- By- og sommerhuszone

Generelt

- Retningslinjer for større solcelleanlæg gælder for solcelleanlæg på minimum 1 ha.
- Der kan planlægges for opstilling af større solcelleanlæg inden for de udpegede neutralområder. Planlægningen kan fremmes ud fra en specifik planmæssig begrundelse i det omfang det vurderes, at det er foreneligt med og ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning på andre arealinteresser i området.
- Der må ikke opstilles større solcelleanlæg uden for neutralområderne.
- Udnyttelsen af et område til større solcelleanlæg kan kun ske på baggrund af en samlet lokalplan.
- Ved lokalplanlægning for områder til større solcelleanlæg vil der blive tillagt bonus-virkning for landzonetilladelse under forudsætning af, at der tinglyses en bestemmelse for solcelleprojektet om, at arealerne skal reetableres, og solpaneler og andre tekniske installationer nedtages og fjernes inden for et år, efter de er ophørt med at producere. Dette skal gøres uden udgift for det offentlige.
- Nye større solcelleanlæg må ikke virke generende for infrastrukturanlæg, såsom veje, flyvepladser, helikopterlandepladser og lignende.
- Såfremt der etableres solcelleanlæg nærmere end 4 km fra banerne på flyvestation Karup, må eventuelle lynafledere ikke overstige en højde på 30 m over terræn.

Udformning

Ved opstilling af større solcelleanlæg er der følgende krav:

- Anlægget skal være ensartet og formen på det let opfattelig i landskabet.
- Anlæg på over 50 ha skal opdeles med spredningsveje.
- Det skal tilstræbes, at panelrækkerne i højden opstilles i så rette linjer som muligt eller i bløde buer. Der må ikke opleves "knæk" i rækkerne, som virker forstyrrende, når man ser ind på anlægget.
- Panelerne skal være ikke-reflekterende.
- Der skal udarbejdes synlighedsanalyser og visualiseringer af solcelleanlægget, så den visuelle påvirkning af omgivelserne i det åbne land kan vurderes.

- Der skal inden for hvert område redegøres for hvordan natur- og landskabsinteresser bliver varetaget.
- Følgende minimumsafstande gælder fra kanten af solcellepanelerne og tilhørende anlæg:
 - Tinglyste elkabler: 1,5 meter
 - Offentlige vandløb og grøfter: 8 meter fra kronekant
 - Beskyttet natur, herunder også søer: 10 meter
 - Beskyttede diger: 5 meter
 - Offentlig vej (vejskel): 3 meter.

Afskærmning

Større solcelleanlæg skal afskærmes med levende hegn der overholder følgende:

- Levende hegn skal mindst være 3-rækkede og afstanden mellem rækkerne mindst 1½ meter.
- Beplantningen skal, efter 5 vækstsæsoner, fremstå sammenhængende og dækkende. Eventuelle udgåede træer, buske eller andre huller i beplantningen, der måtte opstå i løbet af hegnets levetid, skal erstattes med ny beplantning.
- Nyetablerede levende hegn skal min. indeholde 15 % ammetræer af eksempelvis rødél – *Alnus glutinosa* og fuglekirsebær – *Prunus avium*.
- Læhegnet skal indeholde min. 25 % og max. 35 % nåltræer. Disse skal være skovfyr – *Pinus sylvestris*.
- Der skal plantes udelukkende hjemmehørende arter. Disse må gerne være egnskarakteristiske.
- De resterende planter kan være af anden hjemmehørende forekomst, og kan bestå af både træer og buske.
- Krav om afskærmning kan kun fraviges, hvis anlægget allerede ved opstillingen ikke kan ses fra de nærmeste omgivelser, eller at landskabets karakter i det konkrete tilfælde vil blive væsentligt negativt påvirket.
- Hvis der opstilles trådhegn omkring anlægget, skal trådhegnet som hovedregel etableres på indersiden af læhegnet, og hegnet skal hæves ca. 15 cm i bunden, så det ikke virker som en barriere for små dyr. Der er mulighed for at benytte et bredmasket hegn i de nederste ca. 15 cm i stedet for at hæve hegnet.

1.1 Miljørapportens indhold

Ikast-Brande Kommune har vurderet, at de nye retningslinjer er omfattet af krav om miljøvurdering efter miljøvurderingsloven, og at der ifølge § 8 stk. 1, nr. 1, skal gennemføres en miljøvurdering.

En miljøvurdering består overordnet af fem faser:

- Første fase fastlægger indholdet af miljøvurderingens afgrænsning og berørte myndigheder høres.
- I anden fase udarbejdes miljøvurderingen, som beskriver planforslagets sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, hvis det gennemføres.
- Tredje fase er høringsfasen, hvor både offentligheden og berørte myndigheder får mulighed for at udtale sig om planforslaget og miljøvurderingen.
- Fjerde fase består i kommuneplantillæggets endelige vedtagelse og planmyndighedens sammenfattende redegørelse, som skal offentliggøres samtidig med offentliggørelsen af de endeligt vedtagne planer.

- I en femte fase overvåges de miljømæssige konsekvenser af planen i overensstemmelse med det overvågningsprogram, som er beskrevet i miljøvurderingen.

Afgrænsning

Ikast-Brande Kommune har forud for udarbejdelsen af denne miljøvurdering udarbejdet en afgrænsningsrapport, der afgrænser de væsentligste emner i miljørapporten til følgende emner:

- **Landskabets karakter og værdi**
Med baggrund i eksisterende viden om store solcelleanlæg i det åbne land skal der redegøres for, hvorledes disse anlæg påvirker landskabet og om de nævnte afværgeforanstaltninger er tilstrækkelige. Herunder skal det konkret undersøges, hvorledes store solcelleanlæg i det åbne land visuelt kan påvirke kirker og kirkeomgivelser.
- **Naturområder – herunder potentiel natur**
Naturområder – som i denne sammenhæng som udgangspunkt er §3-områder – er ikke en del af neutralområderne, men de kan stadig påvirkes, hvis de eksempelvis omkranses af et stort solcelleanlæg. Denne påvirkning skal reduceres mest muligt, eksempelvis ved at inddrage dem i spredningsveje gennem anlægget. Potentielle naturområder er en del af neutralområderne og det skal undersøges, disse arealers naturværdi kan højnes, selvom de indgår i et større solcelleanlæg.
- **Spredningsveje – herunder potentielle spredningsveje**
Spredningsveje er som udgangspunkt en del af neutralområdet, men de fleste spredningsveje er ligeledes en del af §3-områder, så de vil derfor være udelukket af denne årsag. Det udelukker ikke, at enkelte spredningsveje kan blive påvirket af et større solcelleanlæg, ligesom det er fastlagt i retningslinjerne, at der skal etableres spredningsveje gennem anlæg på mere end 50 ha. Som nævnt ovenfor, kan spredningsveje ligeledes være med til at binde evt. naturområder inde i solcelleanlægget sammen med arealer uden for anlægget. Til sidst skal der ses nærmere på, hvorledes en spredningsvej gennem et solcelleanlæg bedst kan etableres.
- **Rekreative værdier**
De store solcelleanlæg vil blive anlagt steder, hvor der i dag kan være rekreative værdier. Hvordan sikres de rekreative værdier bedst muligt – og er der mulighed for at skabe nye rekreative værdier i forbindelse med solcelleparker?
- **Lavbundede arealer og vådområder og oversvømmelser**
Lavbundede arealer og vådområder er som udgangspunkt en del af neutralområdet. Der er derfor mulighed for at opstille store solcelleanlæg i disse arealer. I så fald skal solcellerne kunne tåle at stå i vådområder, ligesom det skal undersøges, om der ligefrem kan opnås en besparelse af CO₂-udledningen fra arealanvendelse ved at lade disse områder oversvømme og dermed lade solcellerne "stå i vand".
- **Råstofområder**
Hvordan påvirkes udpegningen til råstofområde af, at der kan opstilles store solcelleanlæg her? Det skal undersøges om en råstofudgravning kan kombineres med et større solcelleanlæg.
- **Grundvand**
Der opstilles i dag store solcelleanlæg ovenpå sårbare grundvandsressourcer, fordi det er vurderet, at solcellerne ikke forurener grundvandet. Det skal undersøges, om solcellerne påvirker grundvandet eller om de med fordel kan opstilles på landbrugsjorde, hvor der er en sårbar grundvandsressource.

Høring af berørte myndigheder

Inden der er taget endelig stilling til miljøvurderingens indhold, er der foretaget en høring af berørte myndigheder. Iht. Miljøvurderingslovens 32 stk. 1 pkt. 2. Ikast-Brande Kommune har iht. Miljøvurderingslovens § 31 stk. 1 udpeget følgende myndigheder som berørte myndigheder:

- Forsvarets Ejendomsstyrelse
- Vejdirektoratet
- Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen
- Miljøstyrelsen
- Naturstyrelsen Søhøjlandet
- Landbrugsstyrelsen
- Midt- og Vestjyllands politi
- Brand og Redning Midtvest
- Sikkerhedsstyrelsen
- Sundhedsstyrelsen
- Statens Institut for Folkesundhed
- Erhvervsstyrelsen
- Slots- og Kulturstyrelsen
- Midtjyllands Museum
- Viborg Stift
- Kirkeministeriet
- Energistyrelsen
- Energinet.dk
- Region Midtjylland
- Bolig- og Planstyrelsen
- Horsens Kommune
- Vejle Kommune
- Silkeborg Kommune
- Viborg Kommune
- Billund Kommune
- Hedensted Kommune
- BaneDanmark

1.2 Alternativer, herunder 0-alternativet

Miljørapporten skal ifølge miljøvurderingsloven indeholde en beskrivelse af 0-alternativet. Miljøvurderingens 0-alternativ fastlægges som den situation, hvor forslag til kommuneplantillæg nr. 6 ikke vedtages.

Der forventes ikke udarbejdet alternative kommuneplantillæg, og derfor forventes der ikke umiddelbart opstillet og vurderet andre alternativer. 0-alternativet medtages i miljøvurderingen som referenceramme for at kunne sammenholde konsekvenserne af en udvikling uden vedtagelse af forslag til kommuneplantillæg nr. 6.

Under hvert emne i miljørapporten gives en beskrivelse af den nuværende miljøstatus. Denne miljøstatus udgør en beskrivelse af miljøtilstanden ved 0-alternativet, og udgør dermed en referenceramme for beskrivelsen af de potentielle konsekvenser ved gennemførelse af kommuneplantillæg nr. 6.

1.3 Metode

Miljøvurderingen har til hensigt at belyse de miljømæssige konsekvenser af de nye retningslinjer i forslag til kommuneplantillæg nr. 6, og vil derigennem udgøre en del af beslutningsgrundlaget for indholdet af det nye kommuneplantillæg for opstilling af store solcelleanlæg i det åbne land.

Miljøvurderingen gennemføres som en kvalitativ vurdering af, hvorvidt og i hvilket omfang der forventes at være væsentlige indvirkninger på de miljøfaktorer, som er identificeret i afgræsningsrapporten for miljøvurderingen.

Ifølge miljøvurderingsloven skal miljørapporten kun indeholde de oplysninger, som med rimelighed kan forlanges med hensyn til aktuelle og gængse vurderingsmetoder, og til planens og programmets detaljeringsgrad. Der skal endvidere tages hensyn til på hvilket trin planen og programmet befinder sig i et beslutningsforløb/planhierarki, og hvorvidt bestemte forhold vurderes bedre på et andet trin.

Realisering af de nye solcelleanlæg vil udelukkende ske ved efterfølgende detailplanlægning for konkrete solcelleanlæg, hvor Ikast-Brande Kommune vil fastsætte det nærmere planlægningsmæssige indhold og foretage en miljøvurdering af påvirkninger og afværgeforanstaltninger på et mere konkret niveau. Derudover vil en række miljøpåvirkninger blive vurderet i forbindelse med den konkrete sagsadministration i henhold til lovgivninger, som f.eks. byggetilladelser, naturbeskyttelsesloven, mv.

I sagens natur vil konsekvensvurderingen af retningslinjerne i forslaget til kommuneplantillæg nr. 6 derfor være afgrænset til vurderinger på et overordnet niveau, hvor den nærmere vurdering af de konkrete konsekvenser vil afhænge af den efterfølgende, mere detaljerede godkendelse og planlægning.

2 Ikke teknisk resume

2.1 Forslag til kommuneplantillæg

Ikast-Brande Kommune har udarbejdet forslag til kommuneplantillæg nr. 6 for planlægning for solcelleanlæg i det åbne land i kommunen, med tilhørende retningslinjer

Retningslinjerne udgør grundlaget for alle fremtidige planer om store solcelleanlæg i det åbne land i Ikast-Brande Kommune.

Retningslinjerne gælder for solcelleanlæg på minimum 1 ha. Retningslinjerne skal sikre at ikke opstilles større solcelleanlæg uden for de udpegede neutralområder som omfatter følgende arealer:

- §3 områder
- Fredskov
- Sø- og åbeskyttelseslinjen
- Fortidsmindebeskyttelseslinjen
- Natura 2000 områder
- Fredede områder
- Bevaringsværdigt landskab
- Større sammenhængende landskaber
- Bevaringsværdige kulturmiljøer
- By- og sommerhuszone

Retningslinjerne omfatter desuden krav til udformning af solcelleanlæg, herunder bl.a. udseende og minimumsafstande, samt krav til afskærmende beplantning og de levende hegn og eventuelle trådhegn.

Ikast-Brande Kommune har vurderet, at de nye retningslinjer er omfattet af krav om miljøvurdering efter miljøvurderingsloven, og at der skal gennemføres en miljøvurdering.

Ikast-Brande Kommune har forud for udarbejdelsen af miljøvurderingen udarbejdet en afgrænsningsrapport, der afgrænser de væsentligste emner i miljørapporten til følgende emner:

- Landskabets karakter og værdi
- Naturområder – herunder potentiel natur
- Spredningsveje – herunder potentielle spredningsveje
- Rekreative værdier
- Lavbundede arealer og vådområder og oversvømmelser
- Råstofområder
- Grundvand

Inden der er taget endelig stilling til miljøvurderingens indhold, er der foretaget en høring af berørte myndigheder. Iht. Miljøvurderingsloven.

2.2 Vurdering af miljøpåvirkningerne

Når Kommuneplantillæg nr. 6 vedtages endeligt, kan følgende indvirkninger på miljøtilstanden forventes:

Landskabets karakter og værdi

i henhold til retningslinjerne for store solcelleanlæg, kan der ikke etableres solcelleanlæg i hhv. bevaringsværdigt landskab og større sammenhængende landskaber. Alligevel skal de konkrete solcelleprojekter forholde sig til udpegningsgrundlagene for nærliggende udpegninger for at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af disse områder og landskabets karakter og værdi. I forbindelse med den konkrete planlægning af de enkelte store solcelleanlæg, skal der udarbejdes synlighedsanalyser og visualiseringer af solcelleanlægget, så den visuelle påvirkning af omgivelserne i det åbne land kan vurderes.

Der vil efter konkret vurdering kunne placeres store solcelleparker indenfor kirkeomgivelser, hvis solcelleanlæggene ikke tilsidesætter kirkernes betydning som monumenter i landskabet og landsbymiljøet.

Påvirkningen er derfor afhængig af udformningen af det enkelte anlæg, og i hvor høj grad landskabet ved en konkret placering er egnet til at tage imod et teknisk anlæg af den størrelsesorden og karakter.

Den overordnede planlægning vil i sig selv ikke medføre en visuel påvirkning. Men der er tale om en overordnet planlægning der fastsætter retningslinjer for den konkrete planlægning for konkrete solcelleanlæg, som må forventes at få en visuel indvirkning på omgivelserne.

Det fremgår også af retningslinjerne for store solcelleanlæg, at der skal etableres afskærmende beplantning omkring det samlede anlæg, at beplantningen skal tilpasses anlæggets højde, og at panelerne skal være antirefleks-behandlede.

Den reelle landskabelige påvirkning vil først kunne vurderes nærmere i forbindelse med den efterfølgende detailplanlægning. I forbindelse med den konkrete planlægning for store solcelleanlæg vil der som minimum blive gennemført en screening af planen i forhold til, om der skal gennemføres en miljøvurdering.

Naturområder – herunder potentiel natur

I henhold til retningslinjerne for store solcelleanlæg, kan der ikke etableres solcelleanlæg i Natura 2000-områder. Alligevel skal de enkelte solcelleprojekter forholde sig til udpegningsgrundlagene for nærliggende Natura 2000-områder for at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af disse områder og deres udpegningsgrundlag. I forbindelse med den konkrete planlægning af de enkelte store solcelleanlæg, vil der som minimum blive gennemført en screening af planen i forhold til, om der skal gennemføres en Natura 2000-væsentlighedsvurdering.

Generelt forventes store solcelleanlæg at kunne etableres i neutralområderne uden væsentlige påvirkninger af bilag IV-arter. I forbindelse med den konkrete planlægning for hvert enkelt solcelleanlæg, skal forekomsten af bilag IV-arter altid undersøges. Hvis der forekommer bilag IV-arter i området, skal det sikres at anlægget ikke vil påvirke arternes sprednings-, yngle-, raste- og fourageringsmuligheder.

Under retningslinjerne for udformningen af store solcelleanlæg i neutralområderne er der krav om at holde en minimumsafstand på 10 meter til alle §3-naturtyper og 8 meter til offentlige vandløb og grøfter. Dette sikrer, at beskyttede naturtyper ikke påvirkes direkte af anlæggelsen af solcelleanlæggene.

I tilfælde hvor der kræves grundvandssænkning, skal det sikres, at våde naturtyper ikke afvandes, og at der ikke udledes okker eller andre miljøskadelige stoffer til det omgivende vandmiljø og beskyttede naturtyper.

Jo mere naturvenligt arealerne under solcellepanelerne holdes, jo bedre vil det være for eventuelle §3-naturtyper i projektområderne. Dette kan f.eks. gøres ved at undlade gødning og sprøjtning af arealerne, og ved at øge biodiversiteten på arealerne. Biodiversiteten kan let øges, hvis man også sår andre planter end blot græs på arealerne under solcelleanlæggene, og lader naturlige planter indvandre af sig selv.

Spredningsveje – herunder potentielle spredningsveje

For alle solcelleanlæg i det åbne land, uanset størrelse, skal der i henhold til retningslinjerne for udformningen af disse, redegøres for, hvordan naturinteresser bliver varetaget. Herunder skal der redegøres for, hvordan eksisterende spredningsveje sikres.

Store solcelleanlæg i det åbne land vil blive omgivet af trådhegn, og kan derfor virke som en barriere i landskabet, der kan forhindre større dyr i at sprede sig gennem solcellearealerne. Mindre dyr vil kunne passere gennem trådhegnets masker eller under hegnet, hvis dette hæves 15 cm i bunden. For at sikre større dyr, som rådyr og andre hjorte, passage gennem store solcelleanlæg, skal anlæg større end 50 ha, i henhold til retningslinjerne, opdeles med spredningsveje.

Der bør skabes ubrudte forbindelser til omkringliggende skove og naturområder, men spredningsvejene gennem solcelleanlæggene må samtidigt heller ikke blive for tæt bevokset. Hjortes brug af spredningsveje kan nemlig falde over tid, hvis opvæksten af træer og buske i spredningskorridorerne bliver for tæt. Derfor skal spredningsveje ikke beplantes for tæt med træer og buske, og/eller tyndes ud efter hånden som beplantningen vokser til.

I spredningsvejene bør der udlægges træstød, -stammer, sten- og grusbunker for at skabe større heterogenitet af mikrohabitater og skjulemuligheder for mindre arter. Der kan med fordel anlægges fugtige lavninger eller temporære vandhuller i spredningsvejene og ved mundingerne af disse, hvilket vil øge spredningsvejenes tiltrækningskraft for mange arter.

I mange projektområder for store solcelleanlæg i det åbne land, vil der være beskyttede §3-områder inden for anlæggets trådhegn. Disse beskyttede naturtyper skal så vidt muligt indgå i spredningsveje gennem solcelleanlæg over 50 ha. På den måde opnår man en mere sammenhængende natur gennem solcelleanlæggene, og sikrer §3-naturtypers forbindelse til den omkringliggende natur.

I henhold til retningslinjerne skal der plantes levende hegn af hjemmehørende arter rundt om solcelleanlæggene. Ud over at være afskærmende, vil disse beplantningsbælter samtidigt virke som spredningsveje for dyr og planter. For eksempel benytter flagermus, som nævnt, levende hegn som ledelinjer under deres spredning i landskabet.

Hvis ovennævnte anbefalinger følges, vurderes det, at planlægningen samlet set vil få en neutral eller positiv indvirkning på dyr og planters spredningsmuligheder i landskabet.

Rekreative værdier

I forbindelse med placering af anlæg i det åbne land, skal det ifølge kommuneplanens retningslinjer sikres, at befolkningens adgang til området og de dertilhørende rekreative interesser og naturkvaliteter ikke forringes.

Store solcelleanlæg i det åbne land vil blive omgivet af trådhegn, og kan derfor have en barrierevirkning, der kan ændre offentlighedens adgang til det omkringliggende landskab og dermed påvirke rekreative interesser og værdier.

Anlæggenes mulige placering i forbindelse med væsentlige rekreative stiforbindelser og områder med rekreative værdier, kan ligeledes have en visuel påvirkning der vil ændre oplevelsen af områdets rekreative værdi.

Det fremgår af retningslinjerne for store solcelleanlæg, at der skal etableres afskærmende beplantning omkring det samlede anlæg, at beplantningen skal tilpasses anlæggets højde.

Endvidere fremgår det, at der ved placering og udformning af selve anlægget skal tages landskabelige hensyn, som vil begrænse en landskabelig påvirkning.

I forbindelse med den konkrete planlægning for store solcelleanlæg vil den rette udformning og placering kunne skabe nye muligheder for vandre- og turmuligheder, ved at styrke stier, som kan bruges til ture ud i landskabet til skov og hede.

Med den konkrete planlægning vil det være muligt at sikre bedre adgang til det åbne land i og omkring den konkrete planlægning. Eksempelvis ved at sikre flere og bedre stiforbindelser gennem landskaber og naturområder, samt eksempelvis skiltning og information om landskabet, naturen og solcelleanlægget.

Endvidere kan der i den konkrete planlægning indeholdes opholds- og udsigtspunkter langs en ny eller en eksisterende rekreativ rute. Nye rekreative ruter kan eksempelvis udlægges som trampesti eller gang- og cykelforbindelse, og dermed styrke de lokale rekreative værdier.

På baggrund af ovenstående, vurderes retningslinjerne for store solcelleanlæg i det åbne land at være i overensstemmelse med kommuneplanens målsætninger for placering af anlæg i det åbne land. Så det fortsat sikres, at befolkningens adgang til området og de dertilhørende rekreative interesser og værdier ikke forringes.

Med de anbefalede tiltag vil der i forbindelse med den konkrete planlægning kunne skabes muligheder for nye eller forbedrede stiforbindelser til landskaber og naturområder, hvorved befolkningens adgang til rekreative interesser og værdier kan styrkes.

Lavbundede arealer, vådområder og oversvømmelser

Generelt kan store solcelleanlæg godt etableres i vådområder, på lavt vand eller på lavbundslande, som henholdsvis oversvømmes og udtørres over året. Ved etablering af solcellepaneler på arealer, som udsættes for store vandstandsstigninger, kan solcellepanelerne monteres på længere pæle, således at panelerne holdes fri af vandoverfladen.

Transformerstationer, adgangsveje og andre tekniske anlæg kan ligeledes bygges og etableres over vandniveau på genoprettede vådområder. Når solcelleanlæg ønskes etableret på lavbundede arealer vil det dog være forbundet med større krav til materialevalg, el-teknisk arbejde og fastgørelse på grund af bundforholdene.

De udpegede lavbundsarealer var tidligere enge, moser eller lavvandede søer, der indeholder meget CO₂ på grund af gamle planterester, som har optaget en masse kulstof. Når lavbundsarealerne forbliver urørte, bliver kulstoffet i jorden, men når arealerne opdyrkes som landbrugsjord, bliver kulstoffet frigivet til atmosfæren. Udtagning af lavbundsarealerne som landbrugsjord, kan derfor medvirke til reduktion af CO₂-udledningen til atmosfæren. Ved at bygge store solcelleanlæg på lavbundsarealer, vil der opnås en god besparelse af CO₂-udledningen fra arealanvendelsen, fordi CO₂-udledningen på grund af opdyrkningen af lavbundsarealerne fjernes og solenergi er en vedvarende energikilde.

Nogle af de lavbundede arealer i neutralområderne ligger på jord med stor risiko for okkerudledning. Det vil derfor være positivt for det omgivende vandmiljø, hvis

grundvandsstanden i disse områder bliver så høj som mulig, da det så vil modvirke udvaskning af okker til vandløb og søer.

På baggrund af ovenstående, vurderes retningslinjerne for store solcelleanlæg i det åbne land at være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer om lavbundsarealer.

Råstofområder

Inden for kommuneplantillæggets neutralområde findes en række råstofgraveområder, hvor der efter konkret vurdering vil kunne placeres store solcelleparker.

Påvirkningen er derfor afhængig af både udformningen af det konkrete anlæg, og i hvor høj grad råstofressourcen er udnyttet eller kræves udnyttet.

Region Midtjylland vil se på, at den aktive råstofindvinding er i sidste fase, men ikke afsluttet. Det er Region Midtjylland der skal vurdere, om råstofressourcen i graveområdet er færdigudnyttet, når den aktive råstofindvinding afsluttes. På den baggrund kan der træffes afgørelse, om det er muligt at opstille solceller på arealet, og den konkrete placering vil dermed være i overensstemmelse med den regionale råstofplanlægning. I aktive graveområder, der vurderes egnet til anden planlægning, vil opstilling af solceller være betinget af, at råstofgravning er afsluttet og arealet er efterbehandlet.

På baggrund af ovenstående, vurderes retningslinjerne for store solcelleanlæg i det åbne land at være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer om råstofområder. Når der planlægges solcelleanlæg i råstofområder, skal der fortsat tages hensyn til områdernes landskabsmæssig værdi, natur og biodiversitet.

Grundvand

Store solcelleanlæg i det åbne land vil generelt ikke ændre på geologien eller hydrogeologien i neutralområderne. Alt efter grundvandshøjden i de konkrete projektområder for solcelleanlæg i neutralområderne, kan det blive nødvendigt med midlertidige grundvandssænkninger, når solcellepaneler, transformerstationer og andre tekniske anlæg skal etableres. De midlertidige grundvandssænkninger sker ved bortpumpning af vand for at holde anlægsgrave mm. fri for vand under anlægsarbejdet.

Hvis det oppumpede grundvand udledes og nedsives på omkringliggende arealer, skal der etableres foranstaltninger, der sikrer, at okker og andre miljøskadelige stoffer ikke udledes til nærliggende vandmiljø.

Hvis der spildes olie eller lignende fra arbejdsmaskiner og køretøjer under opsætning og nedtagning af solcellepanelerne, kan der potentielt være risiko for forurening af grundvand. Risikoen for spild af olie eller diesel vurderes at være lille og kan sammenlignes med risikoen fra almindelige landbrugsmaskiner på marken. Ved et eventuelt spild kan der hurtigt foretages afværgeforanstaltninger i form af afgravning af de øverste jordlag. Selve solcellepanelerne indeholder ingen væske og medfører derfor ingen risiko for spild ved nedtagning af disse.

Udtagning af landbrugsarealer og etablering af solcelleanlæg vil for det meste betyde, at arealerne ikke længere tilføres gødning og sprøjtemidler. Etablering af store solcelleanlæg i neutralområderne vil derfor, sammenlignet med traditionel landbrugs-mæssig udnyttelse, reducere påvirkningen af grundvandet med nitrat og sprøjtemidler.

Når solcelleanlæg efter endt driftsfase skal fjernes/ophugges, sker det normalt i samarbejde med firmaer, som er miljøgodkendt til at håndtere og oparbejde transformatorer og andet teknisk materiel, og transformere med olie mm bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

Samlet vurderes etableringen af store solcelleanlæg i det åbne land at medføre en lille påvirkningsgrad af grundvandet af positiv karakter, idet etablering af anlægget og udtagelse af dyrkede landbrugsarealer vil mindske nedsivning af nitrat, pesticider og sprøjtemidler til grundvandet. Anlæggene har desuden ingen direkte påvirkning af grundvandsforholdene i driftsfasen. Der kan derfor også opstilles store solcelleanlæg på landbrugsarealer, hvor der er en sårbar grundvandsressource.

2.3 0-alternativet

0-alternativet udgøres af den situation, hvor kommuneplantillægget ikke vedtages, og de tiltag, som kommuneplantillægget indeholder, ikke gennemføres. 0-alternativet svarer derfor til den nuværende miljøtilstand.

Hvis kommuneplantillægget ikke vedtages, vil 0-alternativet være gældende.

Der forventes ikke udarbejdet alternative kommuneplantillæg, og derfor forventes der ikke umiddelbart opstillet og vurderet andre alternativer.

Under hvert emne i miljørapporten gives en beskrivelse af den nuværende miljøstatus. Denne miljøstatus udgør en beskrivelse af miljøtilstanden ved 0-alternativet, og udgør dermed en referenceramme for beskrivelsen af de potentielle konsekvenser ved gennemførelse af kommuneplantillæg nr. 6.

2.4 Afværgeforanstaltninger

Der vil ikke være behov for at foretage afværgeforanstaltninger i forbindelse med vedtagelsen af kommuneplantillægget. Ved den efterfølgende detailplanlægning for konkrete solcelleanlæg, hvor der som minimum gennemføres en screening af planlægningen og det konkrete anlæg, vil evt. afværgeforanstaltninger blive vurderet og indarbejdet.

2.5 Overvågning

Miljøvurderingen af kommuneplantillægget viser, at der ikke er miljøpåvirkninger, som er så væsentlige, at der er behov for særskilt overvågning. Der fastlægges derfor ikke et overvågningsprogram som følge af retningslinjerne for solcelleanlæg i det åbne land i Ikast-Brande Kommune.

3 Miljøvurdering

I de følgende afsnit beskrives de sandsynlige væsentlige indvirkninger på miljøet i forhold til de enkelte miljøfaktorer som følge af en endelig vedtagelse af kommuneplantillægget. Vurderingen af indvirkningen på de enkelte miljøfaktorer er gennemført på baggrund af generel viden om indvirkningerne af de i planen forudsatte aktiviteter.

3.1 Landskabets karakter og værdi

Miljøstatus

Landskaberne i Ikast-Brande Kommune er varierede med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede og varierede dallandskab ved Søhøjlandet øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med hede og plantager vest for højderyggen.

Størstedelen af landskabet i Ikast-Brande er en blanding af bakkeøer af forskellig størrelse. Bakkeøerne stammer fra næstsidsite istid, Saale, og adskilles af et fletværk af smeltevandssletter fra sidste istid.

Ikast-Brande Kommune er kendetegnet af en forholdsvis stor andel skov, som ofte ligger i forbindelse med heder eller anden natur. Særligt omkring Nørlund Plantage og Harrild Hede samt ved Engesvang findes en stor andel af tør natur kombineret med større skovarealer. Denne fordeling findes dog i næsten hele kommunen.

Ifølge Kommuneplan 2021-2033 er det hensigten at anlæg og byggeri i det åbne land skal respektere de eksisterende fredninger og relevant lovgivning herunder f.eks. naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper og bygge- og beskyttelseslinjer samt beskyttede sten- og jorddiger. Desuden skal anlæg og byggeri respektere kommuneplanens retningslinjer for beliggenhed af forskellige arealer i det åbne land.

Ikast-Brande Kommune har retningslinjer i Kommuneplan 2021-2033 for landskabelige bevaringsværdier, der omfatter værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber og uforstyrrede landskaber (større sammenhængende landskaber)).

I det åbne land i øvrigt, det vil sige de landskaber, der ligger uden for de udpegede arealer, er der også landskabsinteresser og landskabelige værdier. Det er derfor generelt væsentligt at sikre, at planlægningen af bl.a. større tekniske anlæg tager hensyn til landskabets karakter og følsomhed. Det skal gøres på baggrund af en individuel vurdering.

Landskabelige værdier varetages også via fredninger og naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer.

Figur 2

- Negativzone
- Bevaringsværdige landskaber
- Større sammenhængende landskaber
- Kirkeomgivelser

Herning

Silkeborg

Ikast

Bording

Isenvad

Ejstrupholm

Nørre Snede

Brande

Kommunens retningslinjer for landskabelige bevaringsværdier er:

- Områder, der er udpeget som værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber), skal som udgangspunkt holdes fri for byggeri og anlæg.
- I særlige tilfælde kan Ikast-Brande Kommune tillade byggeri, anlæg eller anden anvendelse af arealerne, der ikke forringer karakteren, variationen eller oplevelsen af landskabet.
- Ikast-Brande Kommune kan kræve en visualisering af et bygge- eller anlægsprojekts påvirkning på landskabet. Visualiseringen skal vise højder, materialer og belysning, og hvordan projektet er indpasset i landskabet.
- De uforstyrrede landskaber (større sammenhængende landskaber) skal holdes fri for nye tekniske anlæg, større ferie- og fritidsanlæg samt nye store husdyrbrug og byudvikling.
- I særlige tilfælde kan Ikast-Brande Kommune tillade nye tekniske anlæg, ferie- og fritidsanlæg, samt byudvikling i de uforstyrrede landskaber (større sammenhængende landskaber), hvis det vurderes, at landskabet fortsat opleves som uforstyrret.
- De uforstyrrede landskaber (større sammenhængende landskaber) skal holdes fri for væsentlig lyspåvirkning fra lysreklamer og andre permanente anlæg, der er oplyst.

Kommunens retningslinjer for kirkeomgivelser er:

- Det er væsentligt at beskytte kirkernes omgivelser, så der ikke bliver opført ny bebyggelse og tekniske anlæg, som dominerer i forhold til kirken eller som ødelægger et fint samspil mellem kirke og omkringliggende landskab.
- De udpegede kirkeomgivelser i kommuneplanen omfatter både kirkens nære omgivelser og de fjernere omgivelser. Det vil sige både det bebyggede område, hvor kirkebygningen er det dominerende bygningselement, og kiler i det åbne landskab, hvor der er væsentlig udsigt til kirken.
- Inden for kirkeomgivelserne må der ikke ske ændringer, som kan forstyrre kirkernes visuelle indvirkning på landskabet. Når man ønsker at opføre byggeri inden for kirkeomgivelserne, skal kommunen først høre de kirkelige myndigheder.
- Ved mange kirker er der tinglyst fredninger for at friholde kirkernes allernærmeste omgivelser for byggeri m.m. Naturbeskyttelsesloven lægger ligeledes en kirkebyggelinje på 300 m. omkring de fleste kirker. Inden for byggelinjen må man ikke opføre bebyggelse på over 8,5 m.

Miljøvurdering

Der ligger flere bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber i og umiddelbart uden for Ikast-Brande Kommune, men i henhold til retningslinjerne for store solcelleanlæg, kan der ikke etableres solcelleanlæg i hhv. bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber. Der vil derfor ikke blive placeret solcelleanlæg i bevaringsværdige (værdifulde landskaber) eller større sammenhængende landskaber (uforstyrrede landskaber). Alligevel skal de konkrete solcelleprojekter forholde sig til udpegningsgrundlagene for nærliggende udpegninger for at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af disse områder og landskabets karakter og værdi. I forbindelse med den konkrete planlægning af de enkelte store solcelleanlæg, skal der udarbejdes synlighedsanalyser og visualiseringer af solcelleanlægget, så den visuelle påvirkning af omgivelserne i det åbne land kan vurderes.

Det fremgår, at solcelleanlæg større end 1 ha ikke kan placeres indenfor områder, som i kommuneplanen er udpeget til værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber og uforstyrrede landskaber (større sammenhængende landskaber)).

Der vil efter konkret vurdering kunne placeres store solcelleparker indenfor kirkeomgivelser, hvis solcelleanlæggene ikke tilsidesætter kirkernes betydning som monumenter i landskabet og landsbymiljøet.

Påvirkningen er derfor afhængig af udformningen af det enkelte anlæg, og i hvor høj grad landskabet ved en konkret placering er egnet til at tage imod et teknisk anlæg af den størrelsesorden og karakter.

Placeringen og udformningen af større solcelleanlæg vil ske på baggrund af en individuel konkret vurdering af det enkelte projekt. Planlægningen kan fremmes ud fra en specifik planmæssig begrundelse i det omfang det vurderes, at det er foreneligt med og ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning på de landskabelige interesser i området.

Den overordnede planlægning vil i sig selv ikke medføre en visuel påvirkning. Men der er tale om en overordnet planlægning der fastsætter retningslinjer for den konkrete planlægning for konkrete solcelleanlæg, som må forventes at få en visuel indvirkning på omgivelserne.

Det fremgår dog også af retningslinjerne for store solcelleanlæg, at der skal etableres afskærmende beplantning omkring det samlede anlæg, at beplantningen skal tilpasses anlæggets højde, og at panelerne skal være antirefleks-behandlede.

Det er dermed et krav ved opførelsen af store solcelleanlæg, at der ved udvælgelsen af område for placeringen og ved udformningen af selve anlægget skal tages landskabelige hensyn, som vil begrænse en landskabelig påvirkning.

Den reelle landskabelige påvirkning vil først kunne vurderes nærmere i forbindelse med den efterfølgende detailplanlægning. I forbindelse med den konkrete planlægning for store solcelleanlæg vil der som minimum blive gennemført en screening af planen i forhold til, om der skal gennemføres en miljøvurdering.

Her vil påvirkningen af landskab samt den visuelle indvirkning blive behandlet mere indgående. I relation til det konkrete anlæg vil der ligeledes som minimum blive gennemført en screening for om anlægget skal underlægges en miljøkonsekvensvurdering forud for en tilladelse efter miljøvurderingsloven.

I forhold til 0-alternativet er det vurderingen, at planlægningen samlet set vil få en neutral indvirkning på de landskabelige bevaringsværdier samt kirker og kirkeomgivelser i det åbne land.

3.2 Naturområder – herunder potentiel natur

Miljøstatus

Naturområderne i Ikast-Brande Kommune udgøres af både internationalt beskyttede Natura 2000-områder og nationalt beskyttede §3-naturområder.

Natura 2000 er betegnelsen for et netværk af beskyttede naturområder i EU, og udpegningen og beskyttelsen af områderne har til formål at bevare og beskytte naturtyper og dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Natura 2000-områderne er udpeget efter henholdsvis Habitatdirektivet (92/43/EF) og Fuglebeskyttelsesdirektivet (2009/147/EF, tidligere 79/409/EF). Placeringen af Natura 2000-områderne i og omkring Ikast-Brande Kommune fremgår af Figur 3.

Naturbeskyttelseslovens §3 har til formål at bevare og værne om de danske naturtyper og derigennem beskytte det plante- og dyreliv, der lever i tilknytning til naturtyperne. Følgende naturtyper er beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3: Søer, moser, ferske enge, strandenge,

heder, overdrev og vandløb, og disse naturtyper er beskyttede overalt, hvor de forekommer i Danmark. Beskyttelsen tager også højde for indgreb udenfor de beskyttede §3-områder, som kan have en tilstandsændrende effekt på de beskyttede naturtyper. Beskyttede §3-naturområder er ikke inkluderet i neutralområderne, hvor det er muligt at planlægge for opstilling af solcelleanlæg.

Kommunens retningslinjer for naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser er:

- Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser skal bevares og søges udvidet.
- Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser skal sikres et mangfoldigt og varieret naturligt plante- og dyreliv.
- Den vigtigste natur, med naturværdi 1 og 2, skal beskyttes maksimalt, hvorfor der kun gives tilladelse til indgreb, der understøtter de naturkvaliteter, der findes på arealet.
- I forbindelse med nybyggeri, plantning af skov eller energiafgrøder skal der tages hensyn til §3-områder gennem sikring af områderne mod indirekte tilstandsændringer som følge af aktiviteten.
- I og uden for Natura 2000-områder må der ikke planlægges eller tillades byggeri, anlæg eller aktiviteter, som kan indebære forringelser af Natura 2000-områdernes naturtyper og levesteder for de arter, områderne er udpeget for, eller kan medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for samme.

Udover de internationalt og nationalt beskyttede naturområder, er der flere potentielle naturområder i neutralområderne, hvor naturværdien af arealet kan højnes, selvom de indgår i større solcelleanlæg.

Kommunens retningslinjerne for de potentielle naturområder er:

- De områder, der er udpeget som potentiel natur skal så vidt muligt friholdes for byggeri, anlæg og anden anvendelse, der kan forringe muligheden for at oprette nye naturområder og sammenhænge mellem eksisterende naturområder.
- Hvis en lokalplan overfører et område, som er udpeget til 'Potential natur' til byzone, skal kommunen så vidt muligt sikre, at dele af området holdes fri for byggeri, så det er muligt at skabe og fastholde sammenhængende natur. Området vil ligesom spredningsveje indenfor byzone kunne styrke byernes rekreative og naturlige miljøer. Dele af området skal derfor friholdes til natur og rekreative forbindelser til det åbne land. Dette kan ske ved udlæg af en frizone med en relevant afstand til eventuelle byggeprojekter gennem lokalplanlægningen, således at byudvikling ikke udelukker rekreativ forbindelse og sammenhængende natur.

Af Habitatdirektivet fremgår, at EU-medlemslandene skal indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets artikel 12 og bilag IV, uanset om disse forekommer inden for eller uden for et beskyttet naturområde (Søgaard & Asferg 2007). Habitatdirektivets artsbeskyttelse omfatter derfor en generel beskyttelse af bl.a. yngle- og rasteområder for alle arter opført på direktivets bilag IV overalt, hvor de pågældende arter lever naturligt. Artsbeskyttelsen indebærer, at planer og projekter ikke må føre til ødelæggelse eller beskadigelse af bilag IV-arters yngle- og rasteområder, som medfører negative effekter på den økologiske funktionalitet af området. Flere af arterne på Habitatdirektivets bilag IV lever i Ikast-Brande Kommune, og i flere af neutralområderne vil der leve bilag IV-arter som f.eks. flagermus, stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Figur 3

- Negativzone
- Natur2000 Habitatområder
- Natur2000 Fuglebeskyttelsesområder

Herning

Silkeborg

Bording

Ikast

Isenvad

Ejstrupholm

Nørre Snede

Brande

Miljøvurdering

Natura 2000

Der ligger flere Natura 2000-områder i og umiddelbart uden for Ikast-Brande Kommune, men i henhold til retningslinjerne for store solcelleanlæg, kan der ikke etableres solcelleanlæg i Natura 2000-områder. Der vil derfor ikke blive placeret solcelleanlæg i disse internationalt beskyttede naturområder. Alligevel skal de enkelte solcelleprojekter forholde sig til udpegningsgrundlagene for nærliggende Natura 2000-områder for at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af disse områder og deres udpegningsgrundlag. I forbindelse med den konkrete planlægning af de enkelte store solcelleanlæg, vil der som minimum blive gennemført en screening af planen i forhold til, om der skal gennemføres en Natura 2000-væsentlighedsvurdering. I Ikast-Brande Kommune vil Natura 2000-udpegningsarterne damflagermus, odder og stor vandsalamander ofte være de mest relevante arter, som vil kunne leve i neutralområderne. Udover at være på udpegningsgrundlaget for nærliggende Natura 2000-områder, så er damflagermus, odder og stor vandsalamander også på Habitatdirektivets bilag IV, og derfor beskyttet overalt, hvor de lever naturligt.

Bilag IV-arter

Alle danske flagermus er på bilag IV, og deres yngle- og rasteområder må således ikke beskadiges i forbindelse med etablering af store solcelleanlæg i neutralområderne. Det skal derfor sikres at yngle- og rastepladser for flagermus, som bygninger og store træer med hulheder, ikke fjernes eller beskadiges under anlæggelse af store solcelleanlæg i neutralområderne. Flagermus benytter ofte levende hegn til fouragering, og som ledelinjer under deres spredning i landskabet. I nogle tilfælde skal der fældes levende hegn i projektområder for solcelleanlæg for at gøre plads til solcellepanelerne, hvilket kan påvirke fouragerings- og spredningsmulighederne for flagermus. Derfor skal levende hegn, som ønskes fældet, altid undersøges for deres værdi for flagermus i forhold til spredning og fouragering, inden de fældes. I langt de fleste tilfælde, vil der dog blive plantet mere levende hegn end der fældes under etableringen af solcelleanlæg i neutralområderne, fordi der plantes brede levende hegn rundt om solcelleanlæggene. Efterhånden som disse levende hegn med årene vokser til, vil dette i de fleste tilfælde derfor forbedre fourageringsmulighederne for flagermus. Så længe, at det sikres, at der ikke fjernes eller beskadiges yngle- og rastepladser for flagermus, vurderes store solcelleanlæg i neutralområderne således ikke at påvirke flagermus væsentligt. Derimod kan de potentielt have en positiv effekt på et områdes flagermus, hvis flagermusenes fourageringsmuligheder forbedres på grund af etableringen af lange rækker nye levende hegn.

Bæver, odder og ulv er de eneste andre bilag IV-pattedyr, som potentielt kan blive påvirket af etableringen af store solcelleanlæg i neutralområderne. Alle tre arter vil primært kunne påvirkes af store solcelleanlægs barriereeffekt i landskabet på grund af de omgivende trådhegn. Bæver forekommer kun sporadisk i Ikast-Brande Kommune, og vil, ligesom odder, hovedsageligt sprede sig langs vandløbssystemer, som ikke bliver påvirket af solcelleanlæg. I henhold til retningslinjerne, er der krav om etablering af spredningsveje gennem alle solcelleanlæg større end 50 ha, hvilket vil sikre spredningsmulighederne for ulv, odder og andre større pattedyr. I konkrete solcelleområder skal man altid forholde sig til, og sikre, spredningsmulighederne for alle bilag IV-arter, som findes i området. Spredningsmulighederne for bæver, odder og ulv vurderes derfor ikke at blive påvirket væsentligt af store solcelleanlæg i neutralområderne.

Stor vandsalamander og andre bilag IV-padder kan yngle i §3-søer, som vil indgå i plan- og projektområder for store solcelleanlæg i kommunen. Under udformningen af solcelleanlæg i neutralområderne vil der være et krav om at holde en afstand på mindst 10 meter til alle beskyttede naturtyper, og ynglesøer for bilag IV-padder forventes derfor ikke at blive påvirket direkte af anlæggene. Udover ynglesøerne benytter bilag IV-padderne også det omkringliggende

landskab til spredning, fouragering, rast og dvale, og et givet projektområdes potentiale herfor, skal derfor altid undersøges og vurderes for hvert enkelt projekt.

Generelt forventes store solcelleanlæg at kunne etableres i neutralområderne uden væsentlige påvirkninger af bilag IV-arter. I forbindelse med den konkrete planlægning for hvert enkelt solcelleanlæg, skal forekomsten af bilag IV-arter altid undersøges. Hvis der forekommer bilag IV-arter i området, skal det sikres at anlægget ikke vil påvirke arternes sprednings-, yngle-, raste- og fourageringsmuligheder.

Beskyttede naturtyper og potentielle naturområder

Under retningslinjerne for udformningen af store solcelleanlæg i neutralområderne er der krav om at holde en minimumsafstand (gælder fra kanten af solcellepanelerne) på 10 meter til alle §3-naturtyper og 8 meter til offentlige vandløb og grøfter. Dette sikrer, at beskyttede naturtyper ikke påvirkes direkte af anlæggelsen af solcelleanlæggene. I særlige tilfælde kan det være nødvendigt med et større afstandskrav, hvis f.eks. solpaneler og/eller andre tekniske anlæg vil medføre skyggepåvirkning af beskyttede naturtyper.

Etableringen af solcelleanlæg medfører sjældent grundvandssænkning eller andre store miljøpåvirkninger, som vil kunne påvirke naturtyper i eller uden for plan- og projektområderne. I tilfælde hvor der kræves grundvandssænkning, skal det sikres, at våde naturtyper ikke afvandes, og at der ikke udledes okker eller andre miljøskadelige stoffer til det omgivende vandmiljø og beskyttede naturtyper.

Selvom alle §3-naturtyper ikke er en del af neutralområderne, kan de potentielt påvirkes, hvis de omkranses af et stort solcelleanlæg. For at reducere denne påvirkning anbefales det at:

- Inddrage §3-naturtyper i spredningsveje gennem anlægget.
- Pleje arealerne under solcellepanelerne så naturvenligt som muligt.
- Forbedre naturtilstanden af §3-naturtyper i konkrete solcelleprojekter, som omfatter beskyttede naturtyper.

Inddragelse af beskyttede naturtyper i spredningsveje gennem store solcelleanlæg behandles i næste kapitel.

Jo mere naturvenligt arealerne under solcellepanelerne holdes, jo bedre vil det være for eventuelle §3-naturtyper i projektområderne. Dette kan f.eks. gøres ved at undlade gødning og sprøjtning af arealerne, og ved at øge biodiversiteten på arealerne. Biodiversiteten kan let øges, hvis man også sår andre planter end blot græs på arealerne under solcelleanlæggene, og lader naturlige planter indvandre af sig selv.

Mange §3-søer i det åbne land har en ringe naturtilstand, fordi der ofte bliver gødet og sprøjtet helt til kanten af søerne, når de ligger på åben mark. Derudover er mange af disse søer mere eller mindre tilgroet af træer og buske. I forbindelse med etableringen af solcelleanlæg vil det være forholdsvis let at rydde træer og buske rundt om tilgroede §3-søer, som således vil blive lysåbne, og dermed også give gode yngleområder for padder og insekter.

Ved hjælp af disse anbefalede tiltag, vil etablering af solcelleanlæg kunne få en positiv effekt på §3-naturtyper, som omkranses af store solcelleanlæg. Dette vil også medføre, at potentielle naturområder, som er en del af nogle neutralområderne, vil få en større naturværdi.

I henhold til artsfredningsbekendtgørelsens §6 må træer med fuglereder af rovfugle, ugler, spætter og kolonirugende fugle ikke fældes i arternes yngletid, og træer med reder af ørne, rød glente og sort stork må aldrig fældes. Det betyder, at man skal sikre sig, at der ikke er reder af de nævnte arter i træer, som fældes i forbindelse med etablering af store solcelleanlæg i neutralområderne.

I forhold til 0-alternativet er det vurderingen, at planlægningen samlet set vil få en neutral eller positiv indvirkning på naturområder og bilag IV-arter.

3.3 Spredningsveje – herunder potentielle spredningsveje

Miljøstatus

Spredningsveje for dyr og planter omfatter eksisterende ekstensive beplantningsarealer, skove, vandløb og anden natur, der danner større sammenhænge i landskabet i Ikast-Brande Kommune. Spredningsvejene er som udgangspunkt en del af neutralområderne, men de fleste spredningsveje inkluderer også §3-naturtyper, og vil derfor være udelukket fra neutralområderne af den årsag.

Velfungerende spredningsveje udgør et væsentligt bidrag til at kunne efterleve de internationale mål, som Danmark har forpligtet sig at overholde i forhold til at standse tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed. Derfor skal spredningsveje friholdes for byggeri og større tekniske anlæg. Visse aktiviteter kan være undtaget fra kommuneplanens retningslinjer for spredningsveje for dyr og planter, fordi aktiviteterne er omfattet af anden lovgivning.

Kommunes retningslinjer for spredningsveje for dyr og planter er:

- I de områder, der er udpeget som spredningsveje for dyr og planter, må en ændret anvendelse af arealerne som eksempelvis nyt byggeri og tekniske anlæg ikke i væsentlig grad forringe spredningsmulighederne for dyr og planter og sammenhænge mellem eksisterende naturområder. I det tilfælde, hvor dette alligevel er tilfældet, skal der stilles krav om tiltag, der sikrer hensynet til mere sammenhængende natur eller der skal etableres faunapassager, hvor dette er relevant.
- I de områder, der er udpeget som spredningsveje for dyr og planter, skal dyr og planter bevægelsesveje styrkes. I byudviklingsområder kan dette ske gennem indarbejdelse af naturværdierne i planlægningen og dermed sikring af højere kvalitet af byområderne.
- Spredningsveje indenfor byzone skal styrke byernes rekreative og naturlige miljøer og søges friholdt som rekreative forbindelser til det åbne land.
- I forbindelse med lokalplanlægning skal der arbejdes for, at de mindre, ofte ikke juridisk beskyttede, naturområder, som er af stor værdi som trædesten og spredningsveje, beskyttes gennem den nye lokalplan.
- I de af kommunens skove, der er udpeget, skal det sikres, at der over tid skabes levesteder for et mangfoldigt dyre- og planteliv.

Retningslinjer for potentielle spredningsveje for dyr og planter:

- De områder, der er udpeget som potentielle spredningsveje for dyr og planter, skal så vidt muligt friholdes for byggeri, anlæg og anden anvendelse, der kan forringe muligheden for at oprette nye naturområder og sammenhænge mellem eksisterende naturområder.
- I de områder, der er udpeget som potentielle spredningsveje for dyr og planter, er det intentionen, at dyr og planterets bevægelsesveje skal styrkes. I byudviklingsområder kan dette ske gennem indarbejdelse af naturværdierne i planlægningen. Dette vil bidrage til en højere kvalitet af byområderne. Retningslinjen gælder også ved overførsel af arealer fra landzone til byzone gennem lokalplanlægning.
- Ved anlæg eller ombygning af veje, jernbaner eller lignende, der afskærer muligheden for at realisere potentielle spredningsveje for dyr og planter, skal kommunen sikre det samlede naturnetværk på anden vis.
- Potentielle spredningsveje for dyr og planter indenfor byzone skal styrke byernes rekreative og naturlige miljøer og bør friholdes som rekreative forbindelser til det åbne land.

Miljøvurdering

For alle solcelleanlæg i det åbne land, uanset størrelse, skal der i henhold til retningslinjerne for udformningen af disse, redegøres for, hvordan naturinteresser bliver varetaget. Herunder skal der redegøres for, hvordan eksisterende spredningsveje sikres.

Store solcelleanlæg i det åbne land vil blive omgivet af trådhegn, og kan derfor virke som en barriere i landskabet, der kan forhindre større dyr i at sprede sig gennem solcellearealerne. Mindre dyr vil kunne passere gennem trådhegnets masker eller under hegnet, hvis dette hæves 15 cm i bunden. For at sikre større dyr, som rådyr og andre hjorte, passage gennem store solcelleanlæg, skal anlæg større end 50 ha, i henhold til retningslinjerne, opdeles med spredningsveje.

Dyrenes brug af spredningsveje, som etableres gennem store solcelleanlæg, afhænger af mange faktorer, f.eks. form, længde og alder, det omgivende landskab og forstyrrende aktivitet af mennesker i og nær spredningsvejene. Generelt er det bedst at placere spredningsveje i tilknytning til dyrenes naturlige spredningskorridorer, som levende hegn, skove og vandløb. I tilfælde, hvor der ikke findes naturlige spredningsveje i det åbne land, bør der laves beplantninger, som leder hen til etablerede spredningsveje gennem solcelleanlæggene. Disse beplantninger skal have en varieret struktur og en artssammensætning af hjemmehørende og egnskarakteristiske arter.

Der bør skabes ubrudte forbindelser til omkringliggende skove og naturområder, men spredningsvejene gennem solcelleanlæggene må samtidigt heller ikke blive for tæt bevokset. Hjortes brug af spredningsveje kan nemlig falde over tid, hvis opvæksten af træer og buske i spredningskorridorerne bliver for tæt. Derfor skal spredningsveje ikke beplantes for tæt med træer og buske, og/eller tyndes ud efter hånden som beplantningen vokser til.

I spredningsvejene bør der udlægges træstød, -stammer, sten- og grusbunker for at skabe større heterogenitet af mikrophabitater og skjulemuligheder for mindre arter. Der kan med fordel anlægges fugtige lavninger eller temporære vandhuller i spredningsvejene og ved mundingerne af disse, hvilket vil øge spredningsvejenes tiltrækningskraft for mange arter.

Spredningsveje skal altid laves så brede som muligt for at få plads til beplantning, mikrophabitater, åbenhed og fugtige/våde områder, da det alt sammen er vigtige faktorer for at sikre funktionelle spredningsveje, som dyrene vil benytte. Generelt skal man undgå lange smalle spredningsveje, da

disse ikke vil være tiltrækkende for hjorte og andre store dyr. Den præcise bredde af spredningsveje gennem store solcelleanlæg i det åbne land, vil dog altid være projektspecifik for hvert enkelt anlæg.

I mange projektområder for store solcelleanlæg i det åbne land, vil der være beskyttede §3-områder inden for anlæggets trådhegn. Disse beskyttede naturtyper skal så vidt muligt indgå i spredningsveje gennem solcelleanlæg over 50 ha. På den måde opnår man en mere sammenhængende natur gennem solcelleanlæggene, og sikrer §3-naturtypers forbindelse til den omkringliggende natur.

Fokus på hvordan pleje af arealerne under og mellem solpanelerne udføres, kan også bidrage til, at solcelleområderne kommer til at fungere bedre som spredningskorridorer og levesteder for planter og dyr. Naturvenlig drift af arealerne vil, som nævnt ovenfor, øge biodiversiteten i området, og hermed også forbedre spredningsmulighederne for små dyr og planter.

I henhold til retningslinjerne skal der plantes levende hegn af hjemmehørende arter rundt om solcelleanlæggene. Ud over at være afskærmende, vil disse beplantningsbælter samtidigt virke som spredningsveje for dyr og planter. For eksempel benytter flagermus, som nævnt, levende hegn som ledelinjer under deres spredning i landskabet.

Hvis ovennævnte anbefalinger følges, vurderes det, at planlægningen samlet set vil få en neutral eller positiv indvirkning på dyr og planters spredningsmuligheder i landskabet.

3.4 Rekreative værdier

Miljøstatus

Det er Ikast-Brande Kommunes målsætning at planlægning for store solcelleanlæg ikke må indskrænke offentlighedens tilgængelighed til rekreative områder.

Samtidig er det kommunens opgave sammen med Naturstyrelsen og private lodsejere at finde de fornødne arealer til nye rekreative ophold f.eks. i tilknytning til stisystemer og andre væsentlige, eksisterende rekreative anlæg.

Ikast-Brande Kommune krydses af flere regionale og nationale stisystemer og har desuden en række lokale stier, der opfordrer til rekreativt brug.

Kommunes retningslinjer for de rekreative ruter er:

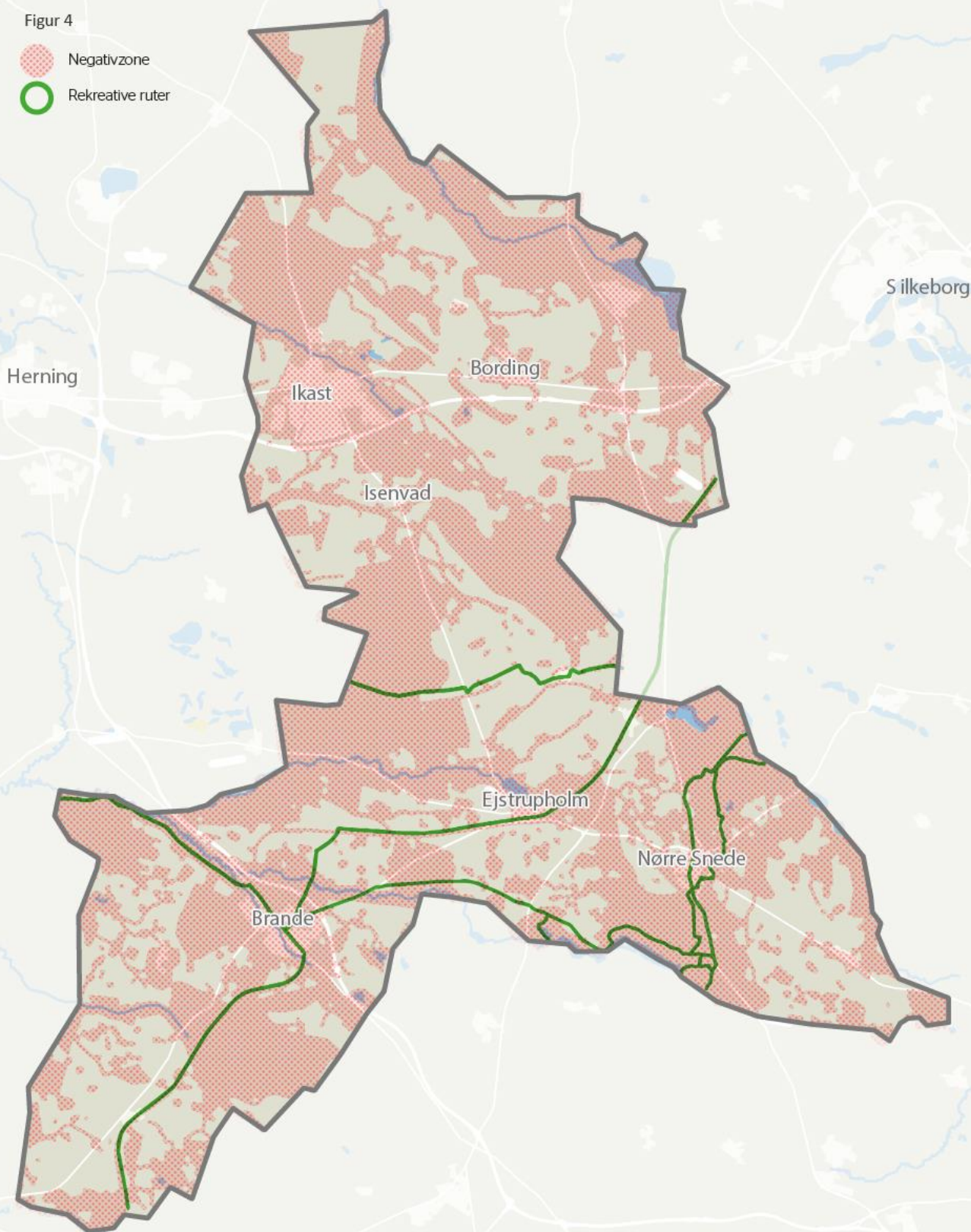
- Der må ikke foretages dispositioner, som forhindrer opretholdelsen af de udpegede, rekreative ruter.

Det er centralt for friluftslivet, at offentligheden kan komme rundt i landskabet. Det tætte net af mindre veje, markveje og stianlæg er i den forbindelse af stor betydning for muligheden for at udfolde et mangfoldigt friluftsliv. Det kan forbedre friluftsmulighederne, hvis skove, søer og visse andre udyrkede arealer bliver tilgængelige via stinettet.

Eksisterende veje og stier, der har betydning for offentlighedens adgang til naturen, skal i størst muligt omfang opretholdes. Hvis det på grund af anden planlægning ikke er muligt at opretholde væsentlige vej- og stiforbindelser, er kommunen/lodsejeren forpligtet til at finde alternativer for den gående og cyklende færdsel, så tilgængeligheden til naturen opretholdes eller øges.

Figur 4

- Negativzone
- Rekreative ruter

Miljøvurdering

I forbindelse med placering af anlæg i det åbne land, skal det ifølge kommuneplanens retningslinjer sikres, at befolkningens adgang til området og de dertilhørende rekreative interesser og naturkvaliteter ikke forringes.

Store solcelleanlæg i det åbne land vil blive omgivet af trådhegn, og kan derfor have en barrierevirkning, der kan ændre offentlighedens adgang til det omkringliggende landskab og dermed påvirke rekreative interesser og værdier.

Anlæggenes mulige placering i forbindelse med væsentlige rekreative stiforbindelser og områder med rekreative værdier, kan ligeledes have en visuel påvirkning der vil ændre oplevelsen af områdets rekreative værdi.

Det fremgår af retningslinjerne for store solcelleanlæg, at der skal etableres afskærmende beplantning omkring det samlede anlæg, at beplantningen skal tilpasses anlæggets højde.

Endvidere fremgår det, at der ved placering og udformning af selve anlægget skal tages landskabelige hensyn, som vil begrænse en landskabelig påvirkning.

I forbindelse med den konkrete planlægning for store solcelleanlæg vil den rette udformning og placering kunne skabe nye muligheder for vandre- og turmuligheder, ved at styrke stier, som kan bruges til ture ud i landskabet til skov og hede.

Med den konkrete planlægning vil det være muligt at sikre bedre adgang til det åbne land i og omkring den konkrete planlægning. Eksempelvis ved at sikre flere og bedre stiforbindelser gennem landskaber og naturområder, samt eksempelvis skiltning og information om landskabet, naturen og solcelleanlægget.

Endvidere kan der i den konkrete planlægning indeholdes opholds- og udsigtspunkter langs en ny eller en eksisterende rekreativ rute. Nye rekreative ruter kan eksempelvis udlægges som trampesti eller gang- og cykelforbindelse, og dermed styrke de lokale rekreative værdier.

På baggrund af ovenstående, vurderes retningslinjerne for store solcelleanlæg i det åbne land at være i overensstemmelse med kommuneplanens målsætninger for placering af anlæg i det åbne land. Så det fortsat sikres, at befolkningens adgang til området og de dertilhørende rekreative interesser og værdier ikke forringes.

Med de anbefalede tiltag vil der i forbindelse med den konkrete planlægning kunne skabes muligheder for nye eller forbedrede stiforbindelser til landskaber og naturområder, hvorved befolkningens adgang til rekreative interesser og værdier kan styrkes.

3.5 Lavbundede arealer, vådområder og oversvømmelser

Miljøstatus

Kommunen har udpeget lavbundede arealer, der kan genoprettes som vådområder. I disse områder kan kommunen ikke give tilladelse til byggeri og anlæg, som kan forhindre, at områderne kan genskabe det naturlige niveau for vandstanden.

Kvaliteten af vandmiljøet i søer, fjorde og havområder er meget afhængig af menneskelige aktiviteter på land. Ved at genetablere vådområder på lavbundede arealer, kan udsivning af kvælstof og fosfor til vandmiljøet begrænses.

De kommende års forventede ændringer af klimaet, vurderes at ville påvirke lavbundede arealer i lave ådale. Klimaændringerne vil betyde, at der kommer større udsving i vandføring og

vandstand, hvilket vil give oversvømmelser. Derfor kan det være praktisk og fornuftigt at holde de lavbundede arealer fri for byggeri og anlæg.

Muligheden for at genetablere vådområder på lavbundede arealer, kan være med til at forebygge voldsomme oversvømmelser af højere liggende arealer og i bebyggede områder. Vådområderne kan tilbageholde vandet på land i længere perioder, og kan således medvirke til, at vandet strømmer mere jævnt fra land til åer og vandløb.

Kommunens retningslinjer for lavbundede arealer er:

- I de udpegede områder (se Figur 3) tillader kommunen ikke, at arealerne bliver brugt på en måde, der forhindrer, at man på et tidspunkt kan genoprette dem som vådområder. Arealerne skal så vidt muligt friholdes for byggeri og anlæg, som kan forhindre, at vi kan genskabe det naturlige niveau for vandstanden, eller muligheden for at styrke det vilde dyre- og planteliv. Byggeri og anlæg, der er nødvendigt for jordbrugets drift, er ikke omfattet.
- Hvis det er nødvendigt at placere nye anlæg, tekniske anlæg, veje eller lignende på de lavbundede arealer, skal kommunen udforme det, så muligheden for naturgenopretning på arealet i øvrigt ikke går tabt. Anlægget skal kunne tåle, at vandstanden kan stige.
- Af hensyn til flysikkerheden bør man ikke etablere vådområder, der kan tiltrække fugle, inden for en afstand af 13 km fra Flyvestation Karup. En eventuel udpegning af arealer til genopretning af vådområder inden for denne afstand kræver, at man drøfter det med Flyvestation Karup på forhånd.

Retningslinjerne for genetablerede vådområder er:

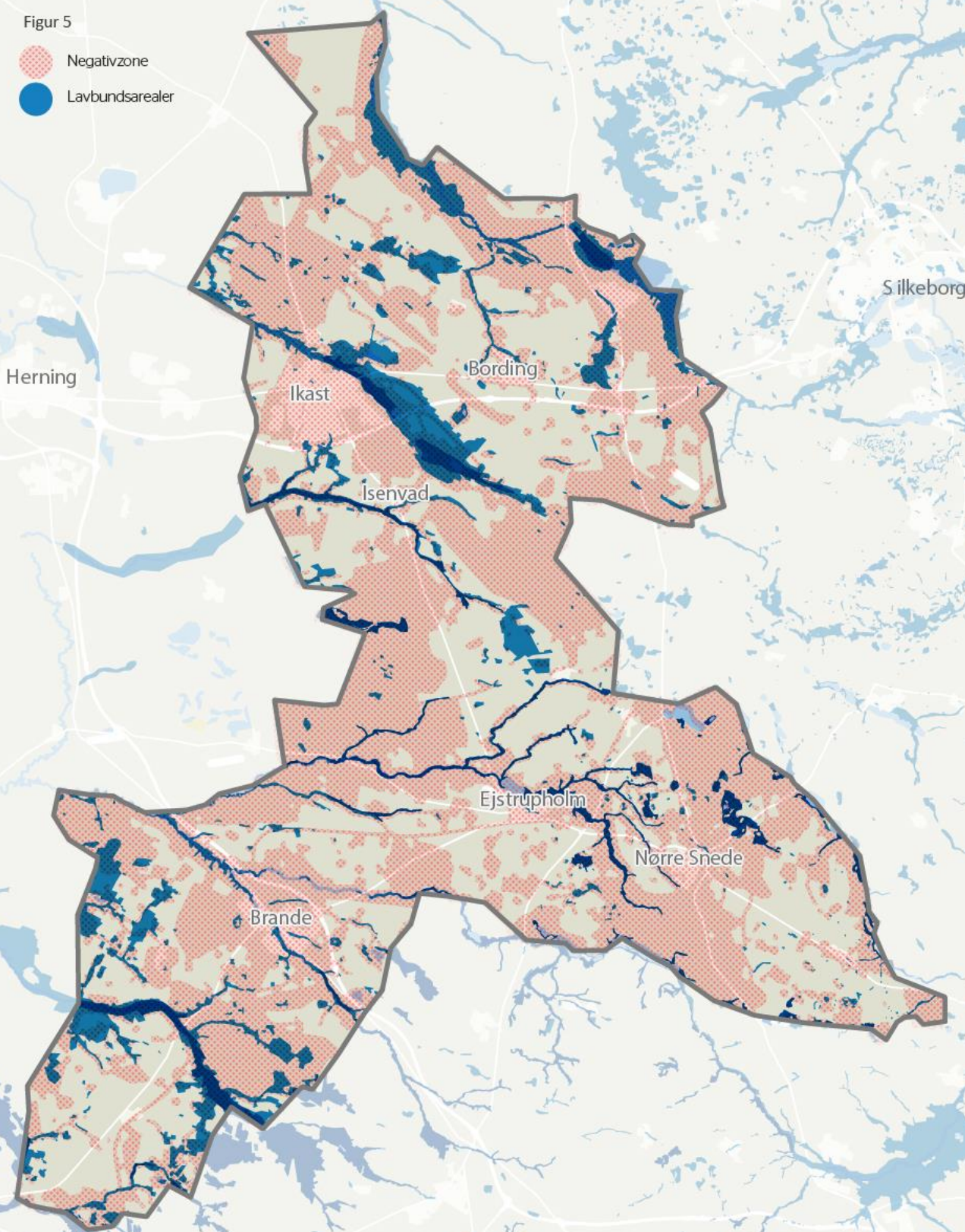
- Som udgangspunkt er der krav om, at genetablerede vådområder er blivende, og at kommunen ikke senere må omlægge dem til andre formål.
- Arealerne må som udgangspunkt ikke dyrkes, men må gerne blive brugt til høslet og afgræsning eller i overensstemmelse med retningslinjer i "Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger specielt knyttet til genetablerede vådområder".
- I udvalgte genetablerede vådområder, skal kommunen sikre kvaliteten af naturen ved at pleje naturskabte enge, og tillade at selvtableret skov frit kan udvikle sig til naturskov.

Formålet med retningslinjerne og udpegningerne i Ikast-Brande Kommune er at give lodsejerne bedre mulighed for at anvende de redskaber, som statens vandområdeplaner giver for at etablere vådområder. Samtidig får kommunen en god mulighed for at prioritere indsatsen med at etablere vådområder i forhold til den indsats, som statens vandområdeplaner beskriver.

Lavbundede arealer og vådområder er som udgangspunkt en del af neutralområderne. Der er derfor mulighed for at opstille store solcelleanlæg på disse arealer, så længe anlæggene ikke forhindre at det naturlige vandstands niveau kan gendannes på lavbundsarealerne.

Figur 5

- Negativzone
- Lavbundsarealer

Miljøvurdering

Generelt kan store solcelleanlæg godt etableres i vådområder, på lavt vand eller på lavbundsjarde, som henholdsvis oversvømmes og udtørres over året. Ved etablering af solcellepaneler på arealer, som udsættes for store vandstandsstigninger, kan solcellepanelerne monteres på længere pæle, således at panelerne holdes fri af vandoverfladen.

Transformerstationer, adgangsveje og andre tekniske anlæg kan ligeledes bygges og etableres over vandniveau på genoprettede vådområder. Når solcelleanlæg ønskes etableret på lavbundede arealer vil det dog være forbundet med større krav til materialevalg, el-teknisk arbejde og fastgørelse på grund af bundforholdene.

Etablering af store solcelleanlæg på lavbundede arealer er således muligt, og ingen hindring for genopretning af arealernes naturlige hydrologi. Det må dog forventes at blive vanskeligere at servicere solcellerne, når jorden er våd og ikke kan bære arbejds- og servicemaskiner. Det kan også blive et problem at slå plantevæksten, der kan komme hvis arealerne ikke kan afgræsses eller høstes med maskiner.

De udpegede lavbundsarealer var tidligere enge, moser eller lavvandede søer, der indeholder meget CO₂ på grund af gamle planterester, som har optaget en masse kulstof. Når lavbundsarealerne forbliver urørte, bliver kulstoffet i jorden, men når arealerne opdyrkes som landbrugsjord, bliver kulstoffet frigivet til atmosfæren. Udtagning af lavbundsarealerne som landbrugsjord, kan derfor medvirke til reduktion af CO₂-udledningen til atmosfæren. Ved at bygge store solcelleanlæg på lavbundsarealer, vil der opnås en god besparelse af CO₂-udledningen fra arealanvendelsen, fordi CO₂-udledningen på grund af opdyrkningen af lavbundsarealerne fjernes og solenergi er en vedvarende energikilde.

Nogle af de lavbundede arealer i neutralområderne ligger på jord med stor risiko for okkerudledning. Det vil derfor være positivt for det omgivende vandmiljø, hvis grundvandsstanden i disse områder bliver så høj som mulig, da det så vil modvirke udvaskning af okker til vandløb og søer.

På baggrund af ovenstående, vurderes retningslinjerne for store solcelleanlæg i det åbne land at være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer om lavbundsarealer. Når der planlægges solcelleanlæg på lavbundsarealer, skal der fortsat tages hensyn til områdernes landskabsmæssige værdi, natur og biodiversitet.

3.6 Råstofområder

Miljøstatus

Region Midtjylland udarbejder i henhold til råstofloven en råstofplan for indvinding og forsyning af det regionale område med råstoffer. Råstofplanen rækker 12 år frem i tiden, men den bliver revideret af Region Midtjylland hvert fjerde år.

Råstofplanen fastlægger de råstofgraveområder, hvor kommunerne kan give tilladelse til råstofindvinding. Desuden fastlægger planen de råstofinteresseområder, hvor Region Midtjylland i løbet af de kommende år vil kortlægge og undersøge mulige brugbare råstofforekomster.

Ikast-Brande kommune skal administrere efter retningslinjerne i "Råstofplan 2020, Region Midtjylland". Figur 6 viser de råstofgraveområder, som regionen har udlagt i råstofplanen i Ikast-Brande Kommune.

Inden for råstofgraveområder skal Region Midtjylland som udgangspunkt meddele tilladelse til råstofindvinding, men Ikast-Brande Kommune skal foretage en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. I forbindelse med tilladelsen skal der tages hensyn til naboer, natur, miljø, grundvand og

kulturhistorie m.v. På grund af de nævnte hensyn kan der ske mindre justeringer i afgrænsningerne af råstoftilladelsens graveareal, selvom det ansøgte område ligger indenfor et udlagt råstofgraveområde.

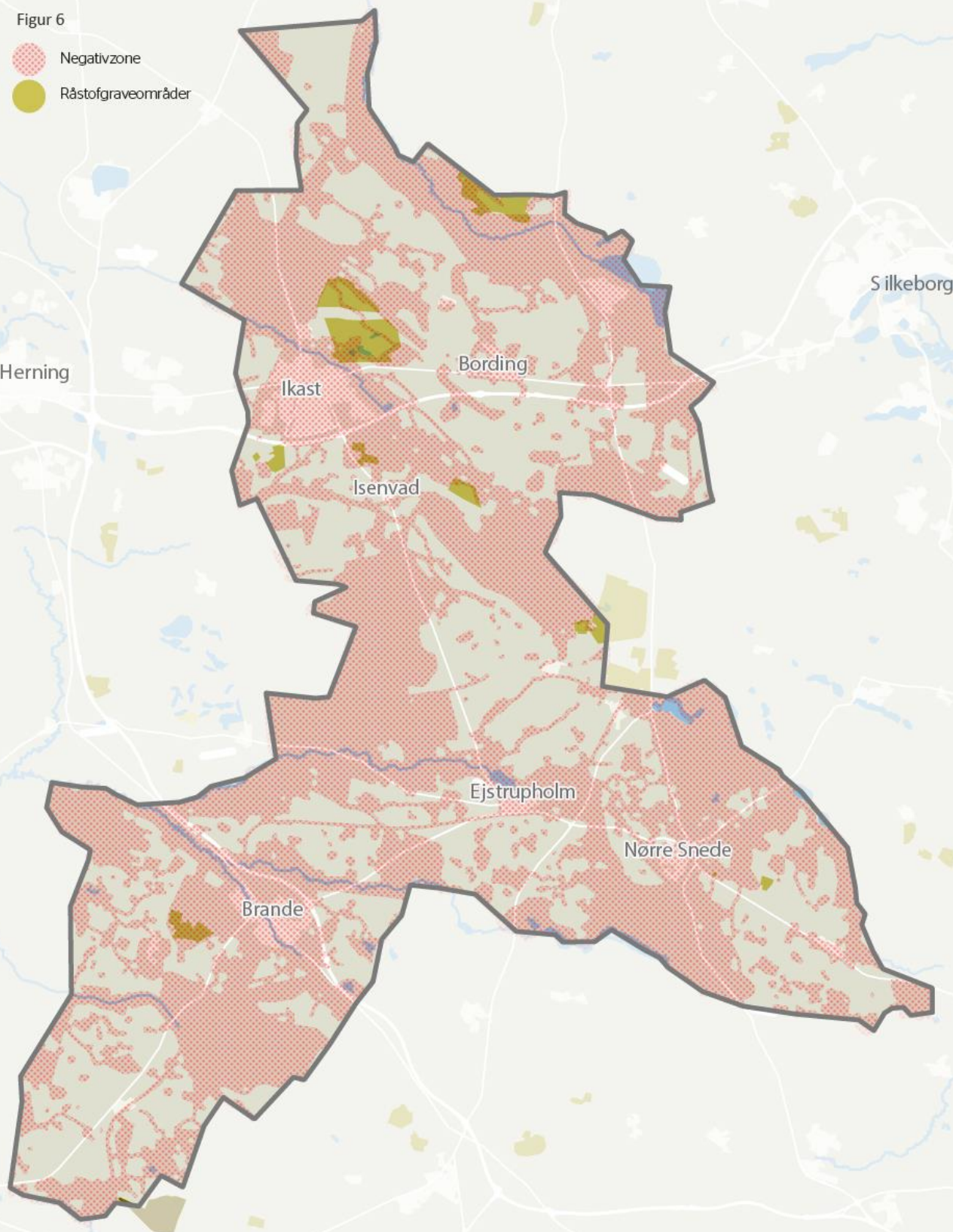
Regionsrådet har udlagt en række råstofinteresseområder i råstofplanen, hvor der - vurderet ud fra kendskabet til geologien - er en vis sandsynlighed for at finde egnede forekomster.

Man må ikke tage råstofinteresseområderne i brug til formål, som kan forhindre eller være til gene for en fremtidig udnyttelse af eventuelle forekomster i områderne.

Der er ikke råstofinteresseområder i Ikast-Brande Kommune i Råstofplan 2020.

Figur 6

- Negativzone
- Råstofgraveområder

Miljøvurdering

Af Råstofplan 2020 for Region Midtjylland følger af retningslinje 1, som omhandler anvendelse af graveområder: "Indenfor de i råstofplanen udlagte graveområder må der ikke planlægges for eller etableres anlæg, der begrænser mulighederne for råstofudnyttelse. Efter endt råstofindvinding fastlægger den kommunale planlægning rammerne for den fremtidige arealanvendelse i området." Retningslinjen åbner mulighed for, at der kan planlægges for anden arealanvendelse i et graveområde, når de anvendelige råstofressourcer er udnyttet.

Inden for neutralområdet findes en række råstofgraveområder, hvor der efter konkret vurdering vil kunne placeres store solcelleparker.

Påvirkningen er derfor afhængig af både udformningen af det konkrete anlæg, og i hvor høj grad råstofressourcen er udnyttet eller kræves udnyttet.

Region Midtjylland vil se på, at den aktive råstofindvinding er i sidste fase, men ikke afsluttet. Det er Region Midtjylland der skal vurdere, om råstofressourcen i graveområdet er færdigudnyttet, når den aktive råstofindvinding afsluttes. På den baggrund kan der træffes afgørelse, om det er muligt at opstille solceller på arealet, og den konkrete placering vil dermed være i overensstemmelse med den regionale råstofplanlægning. I aktive graveområder, der vurderes egnet til anden planlægning, vil opstilling af solceller være betinget af, at råstofgravning er afsluttet og arealet er efterbehandlet.

På baggrund af ovenstående, vurderes retningslinjerne for store solcelleanlæg i det åbne land at være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer om råstofområder. Når der planlægges solcelleanlæg i råstofområder, skal der fortsat tages hensyn til områdernes landskabsmæssig værdi, natur og biodiversitet.

3.7 Grundvand

Miljøstatus

Det er Ikast-Brande Kommunes ansvar at sikre kvaliteten af grundvandet i kommunen. Til hjælp hertil har Staten udlagt følgende beskyttelsesområder i Ikast-Brande Kommune:

- Områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD)
- Almene vandværkers indvindingsoplande
- Nitratfølsomme indvindingsområder (NFI)
- Indsatsområder med hensyn til nitrat (ION)
- Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)
- Sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder (SFI)

Kun OSD og indvindingsoplandene er vist på Figur 7. De øvrige områder, som er nævnt herover, er en del af OSD eller indvindingsoplande.

Inden for beskyttelsesområderne har Ikast-Brande Kommune pligt til at tage hensyn til grundvandsbeskyttelse, når kommunen vil ændre plangrundlaget for byernes udvikling, eller hvis der er en konkret ansøgning om ændret arealanvendelse. Inden for ION- og SFI-områder har kommunen desuden pligt til at gøre en ekstra indsats for at beskytte grundvandet mod nedsivning af nitrat og sprøjtemidler.

Kommunens retningslinjer for grundvand og drikkevandsinteresser er:

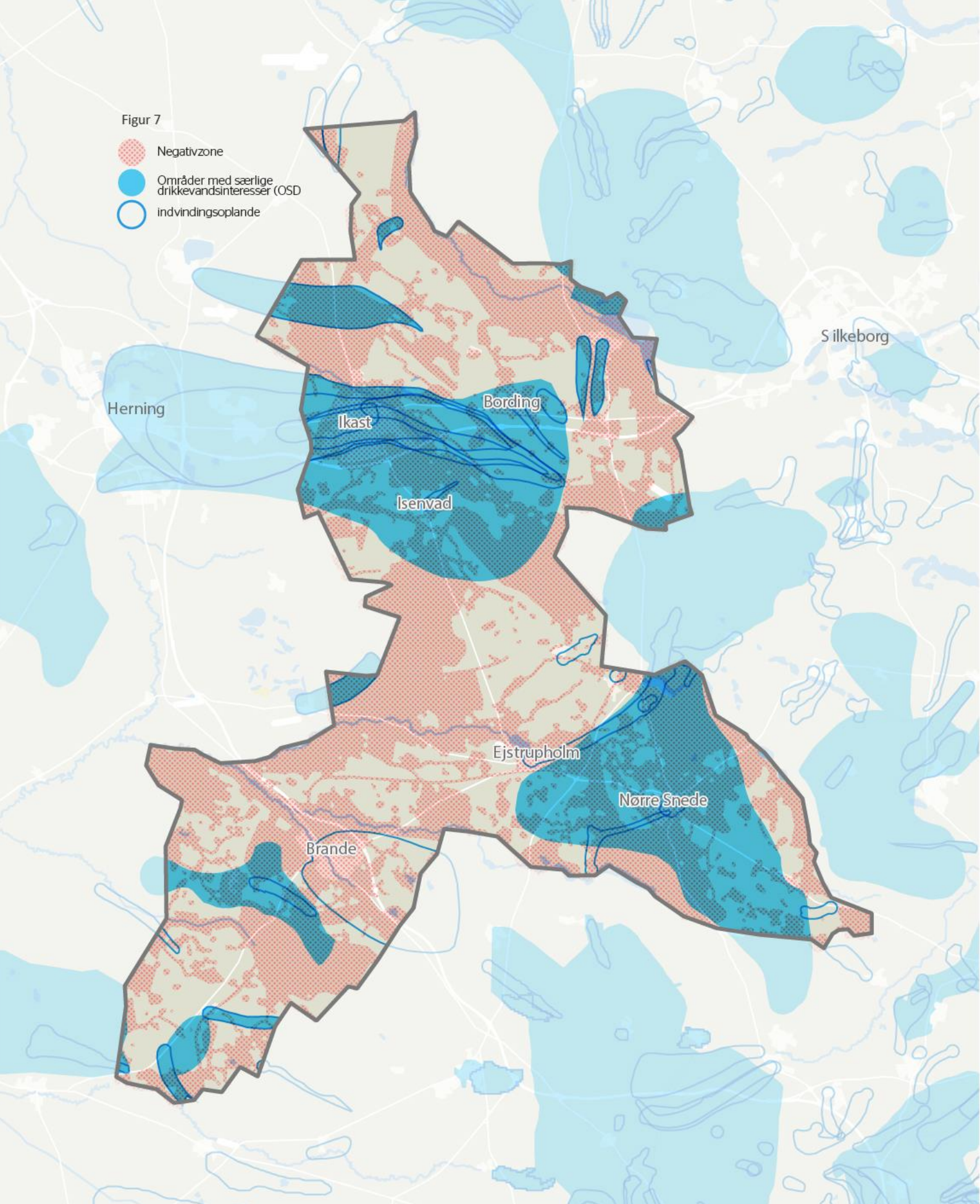
- I OSD og i vandværkernes indvindingsoplande må arealanvendelsen ikke ændres, så den er i strid med "Bekendtgørelse om krav til kommuneplanlægning inden for områder med

særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse".

- I OSD og vandværkernes indvindingsoplande skal kommunen sikre, at der bliver taget hensyn til grundvandsbeskyttelse i alle afgørelser.
- I OSD og i vandværkernes indvindingsoplande, skal det sikres, at både udnyttede og ikke udnyttede grundvandsressurser bliver beskyttet, når der placeres og indrettes nye anlæg i allerede kommune- og lokalplanlagte erhvervsområder samt ved udlæg af nye arealer til aktiviteter og virksomheder, som kan indebære en risiko for grundvandet. Særligt grundvandstruende aktiviteter må som udgangspunkt ikke blive placeret inden for OSD eller i vandværkernes indvindingsoplande. Særligt grundvandstruende aktiviteter kan f.eks. være deponeringsanlæg og virksomheder, hvor der forekommer oplag af eller anvendelse af mobile forureningskomponenter, som f.eks. organiske opløsningsmidler, pesticider og olieprodukter.
- OSD og vandværkernes indvindingsoplande skal så vidt muligt friholdes for udlæg af arealer til virksomheder og anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening. Der kan dog udlægges arealer til disse virksomheder og anlæg, hvis det kan godtgøres, at der ikke er alternative placeringer, og at ændringen i arealanvendelse ikke indebærer en væsentlig risiko for forurening af grundvandet. Hvis der udlægges områder til de ovennævnte virksomheder og anlæg i OSD og i vandværkernes indvindingsoplande, vil de mere præcise krav til grundvandsbeskyttelsen fremgå af bestemmelser i kommuneplanens rammer for lokalplanlægningen.

Figur 7

- Negativzone
- Områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD)
- indvindingsoplande

Miljøvurdering

Store solcelleanlæg i det åbne land vil generelt ikke ændre på geologien eller hydrogeologien i neutralområderne. Alt efter grundvandshøjden i de konkrete projektområder for solcelleanlæg i neutralområderne, kan det blive nødvendigt med midlertidige grundvandssænkninger, når solcellepaneler, transformerstationer og andre tekniske anlæg skal etableres. De midlertidige grundvandssænkninger sker ved bortpumpning af vand for at holde anlægsgrave mm. fri for vand under anlægsarbejdet. Alt efter mængden af bortpumpet vand, tidsperioden og hvorvidt der inden for en afstand af 300 meter findes vandindvindingsanlæg, vil sådanne midlertidige grundvandssænkninger kræve tilladelse fra Ikast-Brande Kommune i henhold til vandforsyningsloven.

Hvis det oppumpede grundvand udledes og nedsives på omkringliggende arealer, skal der etableres foranstaltninger, der sikrer, at okker og andre miljøskadelige stoffer ikke udledes til nærliggende vandmiljø. Udledning og nedsivning kræver en nedsivnings- eller udledningstilladelse.

Hvis der spildes olie eller lignende fra arbejdsmaskiner og køretøjer under opsætning og nedtagning af solcellepanelerne, kan der potentielt være risiko for forurening af grundvand. Risikoen for spild af olie eller diesel vurderes at være lille og kan sammenlignes med risikoen fra almindelige landbrugsmaskiner på marken. Ved et eventuelt spild kan der hurtigt foretages afværgeforanstaltninger i form af afgravning af de øverste jordlag. Selve solcellepanelerne indeholder ingen væske og medfører derfor ingen risiko for spild ved nedtagning af disse.

Udtagning af landbrugsarealer og etablering af solcelleanlæg vil for det meste betyde, at arealerne ikke længere tilføres gødning og sprøjtemidler. Etablering af store solcelleanlæg i neutralområderne vil derfor, sammenlignet med traditionel landbrugsmæssig udnyttelse, reducere påvirkningen af grundvandet med nitrat og sprøjtemidler.

Når solcelleanlæg efter endt driftsfase skal fjernes/ophugges, sker det normalt i samarbejde med firmaer, som er miljøgodkendt til at håndtere og oparbejde transformatorer og andet teknisk materiel, og transformer med olie mm bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

Samlet vurderes etableringen af store solcelleanlæg i det åbne land at medføre en lille påvirkningsgrad af grundvandet af positiv karakter, idet etablering af anlægget og udtagelse af dyrkede landbrugsarealer vil mindske nedsivning af nitrat, pesticider og sprøjtemidler til grundvandet. Anlæggene har desuden ingen direkte påvirkning af grundvandsforholdene i driftsfasen. Der kan derfor også opstilles store solcelleanlæg på landbrugsarealer, hvor der er en sårbar grundvandsressource.

3.8 Afværgeforanstaltninger

Det fremgår af Miljøvurderingslovens bilag 4 punkt g, at miljørapporten skal indeholde oplysninger om planlagte foranstaltninger for at undgå, begrænse og så vidt muligt opveje enhver eventuel væsentlig negativ indvirkning på miljøet ved planernes gennemførelse.

I tabellen herunder er forslag til afværgeforanstaltninger for de enkelte miljøemner oplistet:

Miljøfaktor	Afværgeforanstaltning
Landskabets karakter og værdi	Der foreslås ikke afværgende foranstaltninger.
Naturområder – herunder potentiel natur	Der foreslås ikke afværgende foranstaltninger.
Spredningsveje – herunder potentielle spredningsveje	Der foreslås ikke afværgende foranstaltninger.
Rekreative værdier	Der foreslås ikke afværgende foranstaltninger.
Lavbundede arealer og vådområder og oversvømmelser	Der foreslås ikke afværgende foranstaltninger.
Råstofområder	Der foreslås ikke afværgende foranstaltninger.
Grundvand	Der foreslås ikke afværgende foranstaltninger.

I forbindelse med den efterfølgende detailplanlægning for konkrete solcelleanlæg, hvor der som minimum gennemføres en screening af planlægningen og det konkrete anlæg vil Ikast-Brande Kommune desuden vurdere behovet, hvorefter evt. behov for afværgeforanstaltninger vil blive vurderet og indarbejdet.

3.9 Overvågning

I henhold til § 12 stk. 4 i miljøvurderingsloven skal myndigheden overvåge de væsentlige miljøpåvirkninger af planens eller programmets gennemførelse.

Overvågningen kan eksempelvis gennemføres for at identificere uforudsete negative virkninger på miljøforhold og træffe hensigtsmæssige afhjælpende foranstaltninger. Eksisterende overvågningsordninger kan anvendes.

Miljøvurderingen af kommuneplantillægget viser, at der ikke er miljøpåvirkninger, som er så væsentlige, at der er behov for særskilt overvågning. Der fastlægges derfor ikke et overvågningsprogram som følge af retningslinjerne for solcelleanlæg i det åbne land i Ikast-Brande Kommune.

3.10 Referencer

Ikast-Brande Kommune, januar 2022: Ikast-Brande Kommuneplan 2021-2033

Region Midtjylland, juni 2021: Råstofplan 2020,

Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV - til brug i administration og planlægning. - Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. Faglig rapport fra DMU nr. 635, 226 s.

Miljørapport
Miljøvurdering af Retningslinjer for opstilling af store
solcelleanlæg i det åbne land
Ikast-Brande Kommune